

НИЕ ГАРАНТИРАМЕ СВЕТЛИНАТА ЗА ВАС

**ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНИЯТ ПАЗАР ПРЕЗ НАЦИОНАЛНАТА,
РЕГИОНАЛНАТА И ЕВРОПЕЙСКАТА ПЕРСПЕКТИВА**

**Годишен регионален форум: Електроенергиен пазар, инфраструктура и услуги
2015**

12 ноември 2015

- 18 месеца балансиращ пазар. Резултати. Проблеми и предизвикателства

Европейски перспективи. Прилагане на изискванията на

- мрежовите кодекси (регламенти), свързани с пазара – Регламент за разпределение на трансграничните преносни способности, управление на претоварването и интегриране на пазарите -CACM, Регламент за дългосрочното разпределение на права за пренос -FCA, Кодекс за балансиране –EB NC.

18 месеца балансиращ пазар

1

**Пазарът се учи от своите грешки
и се саморегулира**

2

**В пазарни условия непазарните решения
не могат дълго да просъществуват**

18 месеца балансиращ пазар

Проблеми

- 1** ***Отрицателни цени за енергиен излишък***
- 2** ***Високи цени за енергиен недостиг в отделни периоди на сетълмент***
- 3** ***Редуциране на прогнозното производство от ВЕИ и ВЕКП***
- 4** ***Регистриране на пазара на обекти със СТП без ясни правила и процедури за прилагането им***

1

Решение № 1

С Решение № ПАМ-4/08.12.2014 на КЕВР са определени служебни цени, прилагани по чл.7, ал. 3 и чл.8, ал.3 от методиката за определяне на цените на балансиращата енергия, съответно 141,00 лв./MWh и 30.00 лв./MWh

С Решение № Ц-26/19.12.2014 г. КЕВР определи пределни цени за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия с доставчици на балансираща енергия, съответно 202,00 лв./MWh за регулиране нагоре и 0.00 лв./MWh за регулиране надолу

Разработване на вътрешна инструкция на ЕСО за преизчисляване на резултатите от сетълмента на балансиращия пазар, при отчитане на допълнително възникнали разходи свързани с управлението и редиспечирането на генериращи мощности

Преизчисление на резултатите от сетълмента е допустимо в случаите, когато
 $KEAR+ s > KENN- s$

$KEAR+ s$ – енергия за регулиране нагоре, в период на сетълмент „s“

$KENN-$ общ енергиен недостиг в период на сетълмент „s“

3

Решение № 3

**Промени в ЗЕ (чл.93а, ал.4 нова) и ЗЕВИ (чл.31, ал.13 нова).
TPS графиците на производителите от ВИ и ВЕКП могат
да бъдат променяни само по реда на чл.73 от ЗЕ**

4

Решение № 4

**С писмо до заинтересованите страни ЕРД прекрати
временно, считано от 22 октомври регистрацията на
обекти на НН, с мощност под 100 kW, до регламентиране на
съответни текстове в ПТЕЕ и разработване на инструкция
по прилагането на СТП**

ЕСО, ЕРД, НЕК и КС, създадоха условия промените в ЗЕ и ЗЕВИ от 24 юли 2015 г., касаещи изкупуването на електрическата енергия от възобновяеми източници, след достигане на размера на нетното специфично производство, да бъдат приложени, независимо от липсата на детайлни правила в подзаконовата нормативна уредба

18 месеца балансиращ пазар

ЕСО публикува на сайта си указания по прилагане на промените в ЗЕ и ЗЕВИ

The screenshot shows the website of the Electricity System Operator (ESO) in Bulgaria. The browser address bar shows the URL: <http://www.tso.bg/default.aspx/saobshtenija/bg>. The website header includes the ESO logo and navigation links: "Начало", "Карта на сайта", "Контакт". The main menu contains: "ПРОФИЛ", "ТЕХН. ДАННИ", "ДИСПЕЧИРАНЕ", "ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН ПАЗАР", "ПРЕНОС", "НОРМ. ДОКУМЕНТИ", "ИНФОРМАЦИЯ". The "ИНФОРМАЦИЯ" menu item is selected, leading to a page titled "Информация > Съобщения".

The page content is divided into two columns. The left column, titled "Информация", contains a list of categories: "Новини", "Съобщения", "Международна интеграция", "Проекти", "Връзки". A blue arrow points from "Съобщения" to the main content area.

The main content area, titled "Съобщения", contains several news items:

- Тържни процедури за разпределение на преносни способности за 2016 г.**
Уважаеми търговски участници, Във връзка с организираният от „ЕСО“ ЕАД предстоящи Търгове за разпределение на преносни способности за 2016 година, бихме искали да Ви информираме следното: [повече...](#)
- Прилагане на чл.31, ал.12 от ЗЕВИ**
В допълнение към указанията по прилагане на чл.31, ал.12 от ЗЕВИ, публикувани на сайта на ЕСО ЕАД през м. август 2015 г., линк: <http://www.tso.bg/default.aspx/saobshtenie-prilagane-na-chl31-al12-ot/bg>, ЕСО ЕАД потвърждава, че всички производители, които са достигнали размера на нетното специфично производство, могат да известяват графици към участник на свободния пазар, като непреки членове ЗАДЪЛЖИТЕЛНО трябва да изпълнощят координатора за търговски услуги важи както за специалистите, така и за комбинираните балансиращи групи. Уточнението е във връзка с много запитвания и постъпили искания за конфигуриране на преки членове в системата MMS, на малки производители от възобновяеми източници, само за целите на известяването на графици за обмен към други балансиращи групи. ЕСО ЕАД изисква тези графици да се известяват АГРЕГИРАНИ ОТ САМИТЕ КООРДИНАТОРИ на балансиращите групи, в конкретния случай за производители, присъединени към мрежи СрН и НН - от крайните снабдители, по начина, указан в ПТЕЕ.
- ЕСО обявява търг за студен резерв**
ЕСО уведомява електрическите централи, че обявява търг за закупуване на разполагаемост за студен резерв за периода от 00:00 часа на 01.09.2015г. до 24:00 часа на 30.06.2016г. Документите за участие могат да се изтеглят от интернет страницата на дружеството в секция: Електроенергиен пазар, Спомагателни услуги, Търгове за студен резерв. Отварянето на офертите ще се осъществи в 10:15 часа на 31.08.2015г. в сградата на централно управление на ЕСО ЕАД, (гр.София, бул. „Гоце Делчев“ №105) на ет.9 в конферентната зала. Участниците в търга, които желаят, могат да определят по един представител, който да присъства на отварянето.
- Промяна на стойностите на трансграничните преносни капацитети:**
Трансграничният преносен капацитет (NTC) в посока от българската към гръцката електроенергийна система е увеличен по взаимно съгласие между ЕСО и IPTO (Гърция) за периода 31.08. - 06.09. 2015 г. с 100 MW. Стойността в посока от гръцката към българската електроенергийна система остава непроменена. Допълнително договорените стойности на NTC ще се разпределят на дневни търгове, организирани от IPTO.
- Междусистемен обмен на българо-турска граница за 23.08.2015**
Поради непредвидено събитие в турската ЕЕС, по искане от страна на TEIAS, всички присъдени търговски права за пренос (ТПП) в посока България-Турция ще бъдат редуцирани наполовина (50%) за период от 14:00 до 20:00 часа CEST на 23.08.2015 г. Т.е. стойността на NTC ще бъде променена от 432 MW на 216 MW. ТПП в посока Турция-България няма да бъдат променяни. [повече...](#)
- УТВЪРДЕНИ ЦЕНИ НА ЕСО ЕАД В СИЛА ОТ 01.08.2015 г.**
С Решение № Ц-27 от 31.07.2015г. Комисията за енергийно и водно регулиране утвърди цени за „Електроенергиен систем оператор“ ЕАД, считано от 01.08.2015г., както следва: [повече...](#)
- Прилагане на чл.31, ал.12 от ЗЕВИ**
Промените в ЗИДЗЕ и ЗЕВИ дават възможност на производителите от възобновяеми източници да продават по свободен-договорени цени количествата електрическа енергия, които са над размера на нетното специфично производство, въз основа на което са определени преференциалните цени в съответните решения на КЕВР. В тази връзка ЕСО информира засегнатите страни за следното: [повече...](#)
- Рекорден ръст на електропотреблението**
Екстремно високите температури на 30 юли 2015 година доведоха до рекорден ръст на електропотреблението между 13 и 14 часа. Товарът на електроенергийната система достигна 5044 MW. Това е най-високият летен товар, достиган през последните 15 години.
Трети ден продължава тенденцията за ръст на електропотреблението.
15-годишен рекорд беше постигнат още във вторник, 28 юли 2015 г., когато пикът беше 4878 MW товар, което е с 20 MW повече от последния рекорд на 11 юли 2012 г.
На 29 юли 2015 г. /сряда/ в 14 часа товарът на електроенергийната система надхвърли прогнозните стойности и достигна 4969 MW, за да удари ниво от 5044 MW в същия час на най-горещия ден от тази седмица.
За сравнение най-високото потребление на електроенергия през изминалото лято е било на 14 август 2014 г. с максимален товар от 4688 MW.
- Забележка:** Данните са оперативни и не са окончателни, тъй като електроразпределителните дружества все още не са раздали цялата информация, която ще доведе до нарастване на товара и потреблението.

The bottom of the screenshot shows the Windows taskbar with icons for Internet Explorer, Word, and other applications. The system clock shows the date 9.11.2015 and time 11:43.

През тази седмица очакваме да бъдат приети от КЕВР и публикувани в ДВ Правилата за изменение и допълнение на Правилата за търговия с електрическа енергия

Основни промени:

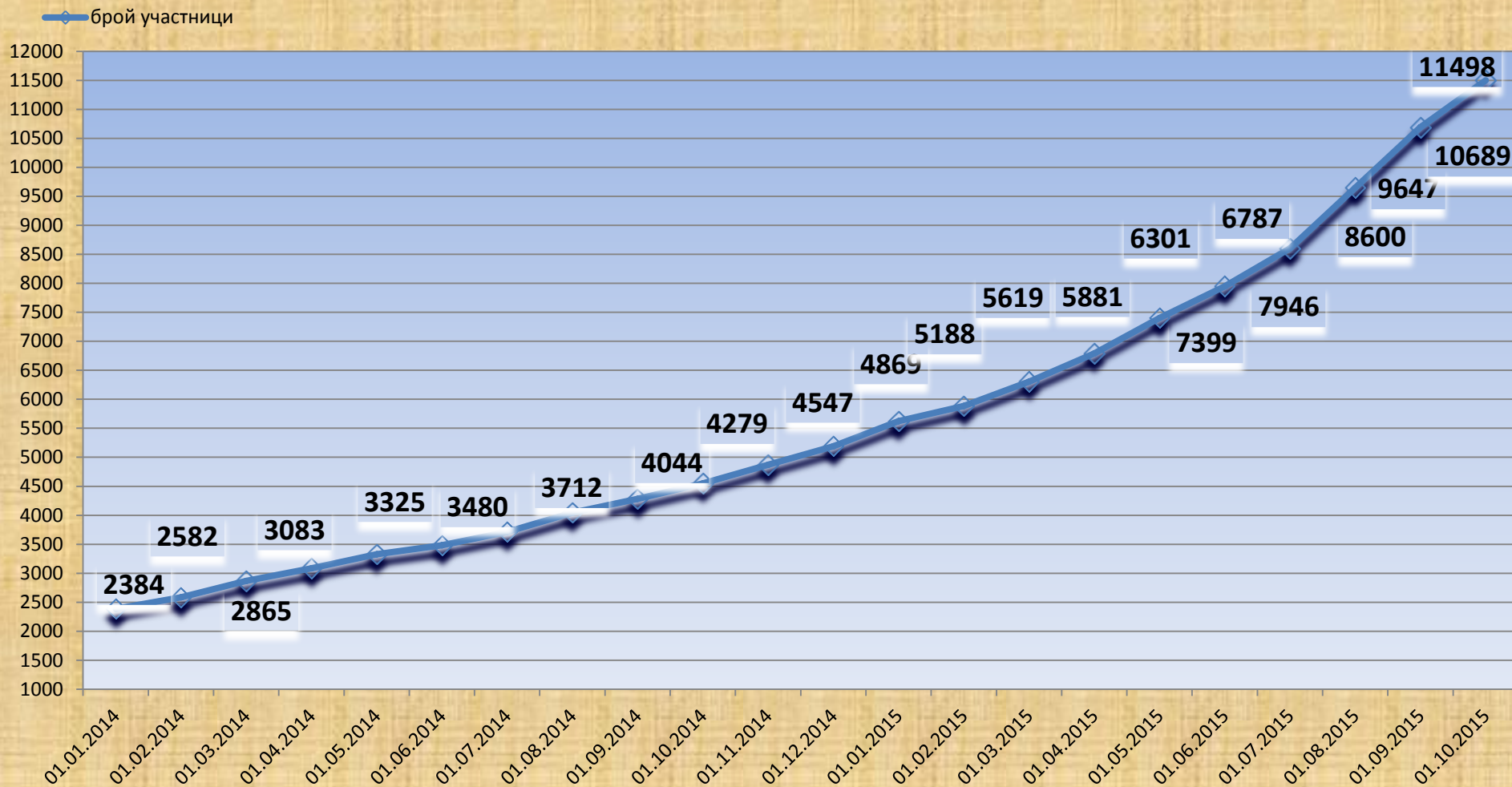
- Включване в ПТЕЕ на общи принципи и правила за прилагане на СТП**
- Условия за продажба на електрическа енергия след достигане на нетното специфично производство**
- Регламентиране на видовете балансиращи групи**
- Регламентиране на работата на борсовия пазар**

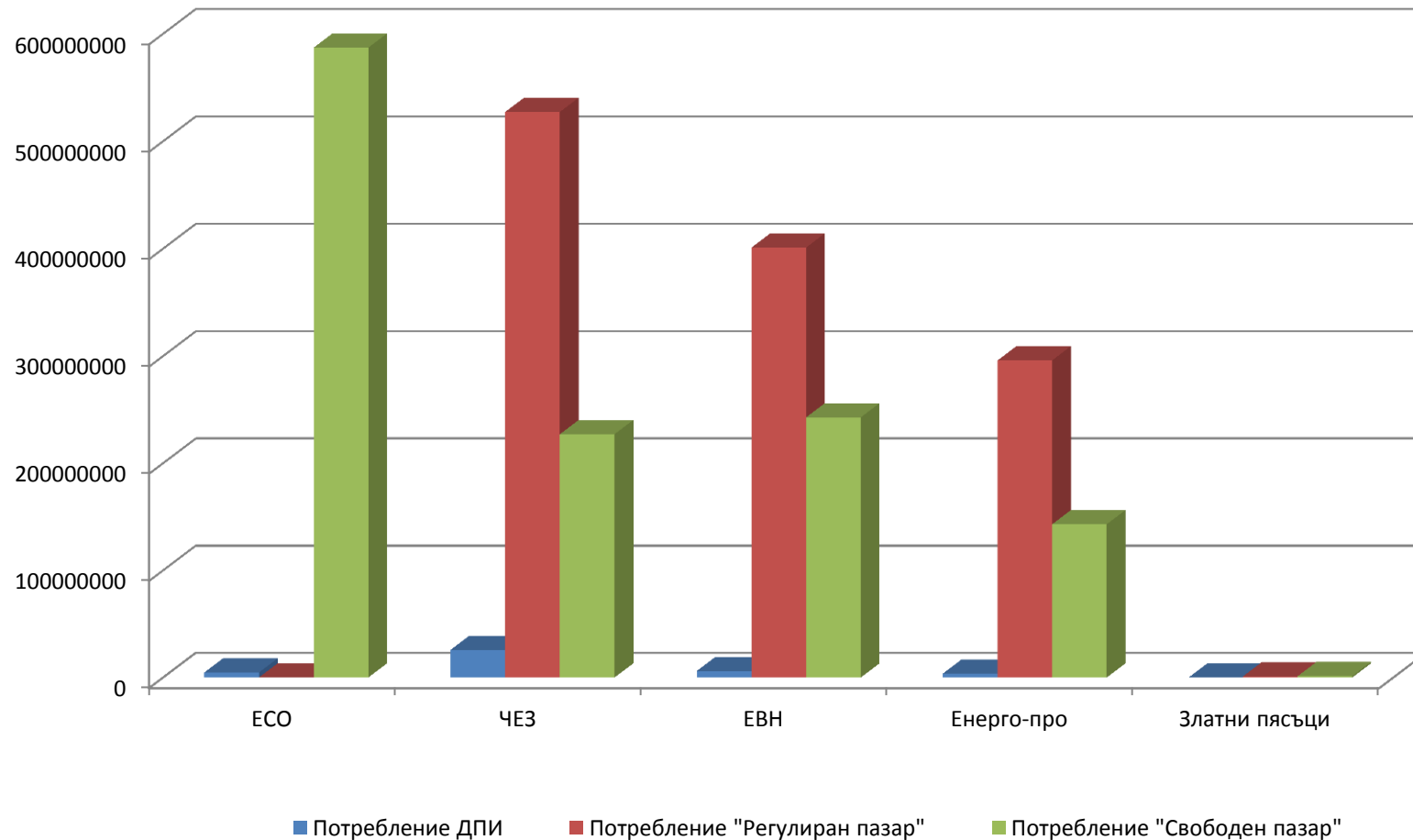
18 месеца балансиращ пазар

Крайни клиенти, сменили доставчика на електрическа енергия

18 месеца балансиращ пазар

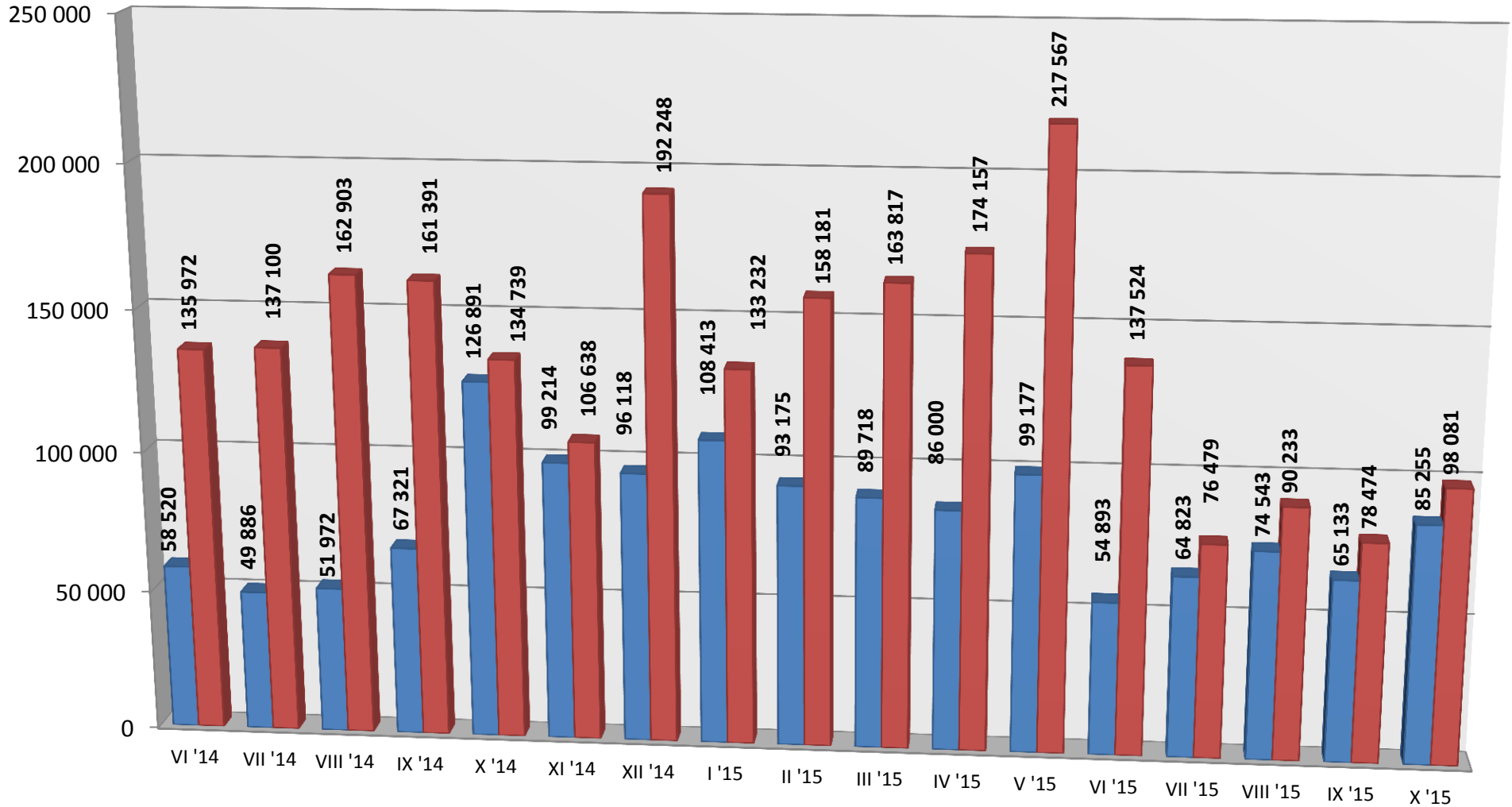

18 месеца балансиращ пазар

Общ енергиен недостиг и енергиен излишък, MWh

■ енергиен недостиг

■ енергиен излишък

18 месеца балансиращ пазар

м. септември 2015

Средно-дневна консумация: 92 845 MWh
Потребление (без помпи) – 2 785 358 MWh

Енергиен излишък - 2.81% нетното потребление
Енергиен недостиг - 2.33% от нетното потребление

м. октомври 2015

Средно-дневна консумация: 99 394 MWh
Потребление (без помпи) – 3 081 214 MWh

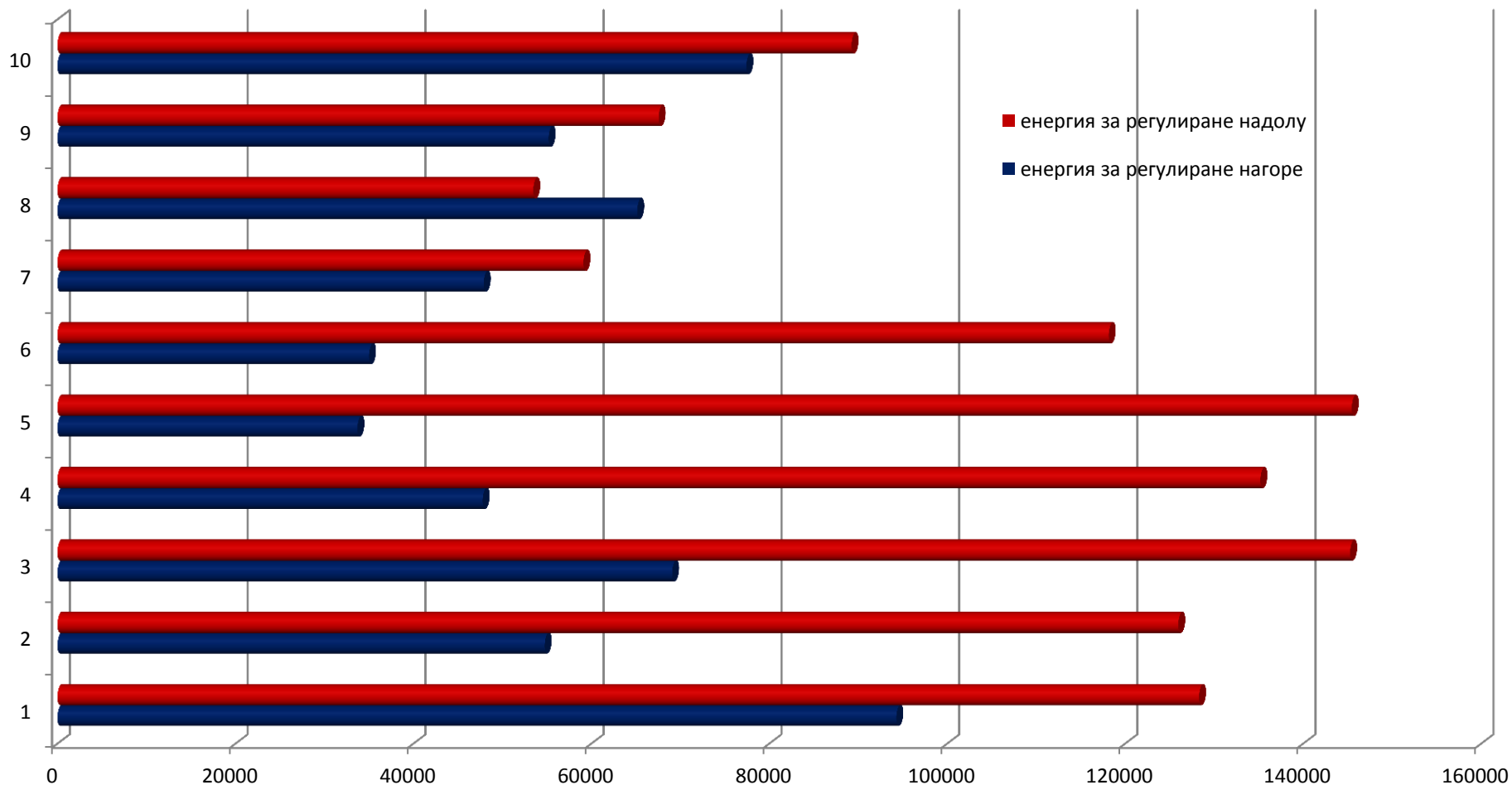
Енергиен излишък - 3.18 % нетното потребление
Енергиен недостиг - 2.76% от нетното потребление

18 месеца балансиращ пазар

Енергия за регулиране на ЕЕС, 2015, MWh

18 месеца балансиращ пазар

Доставчици на балансираща енергия

П+В+СР

П+В

Т

СР

ТЕЦ МИ2

ВЕЦ

Стомана Индъстри

Биовет АД

ТЕЦ МИЗ

ПАВЕЦ

Пиринска Бистрица Енергия

ТЕЦ Марица 3 АД

ТЕЦ МИ1

ЕНЕРГО-ПРО България

ТЕЦ Русе, бл.4 и 6

ТЕЦ Бобов дол

ТЕЦ Свилоза

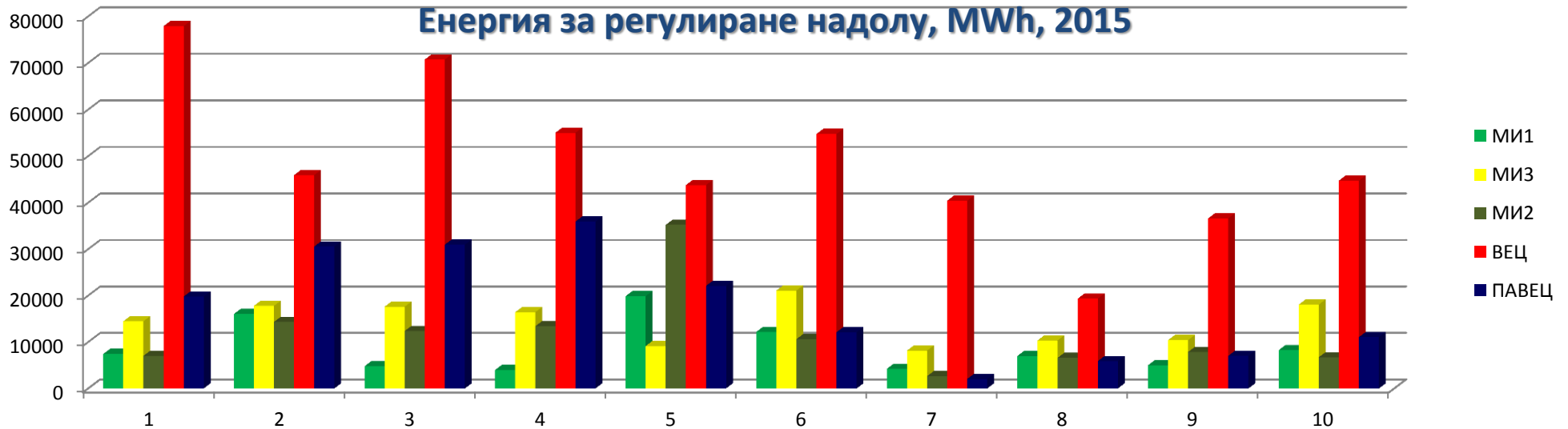
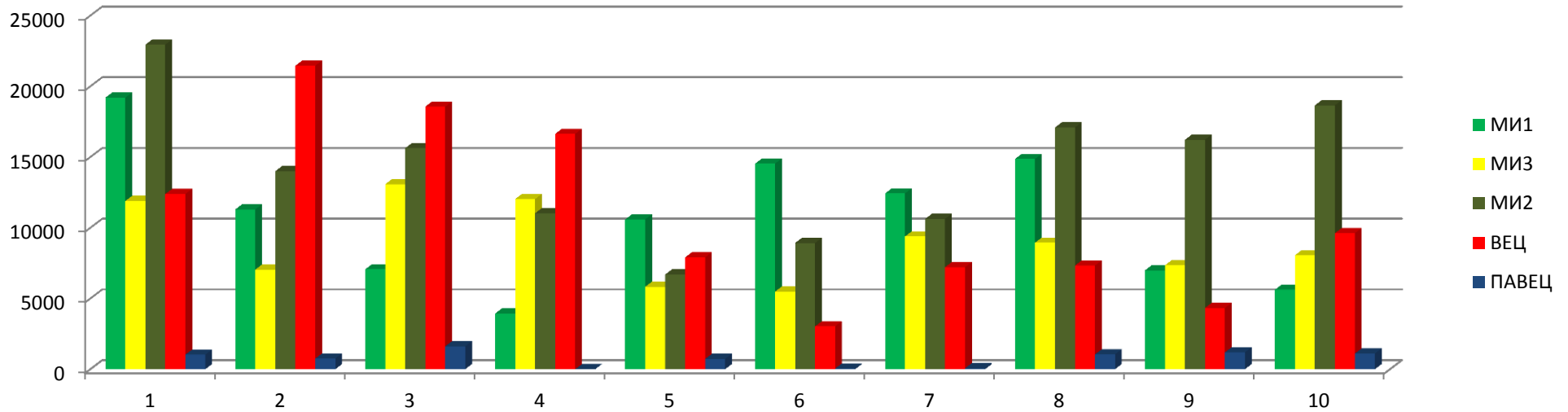
ТЕЦ Видахим

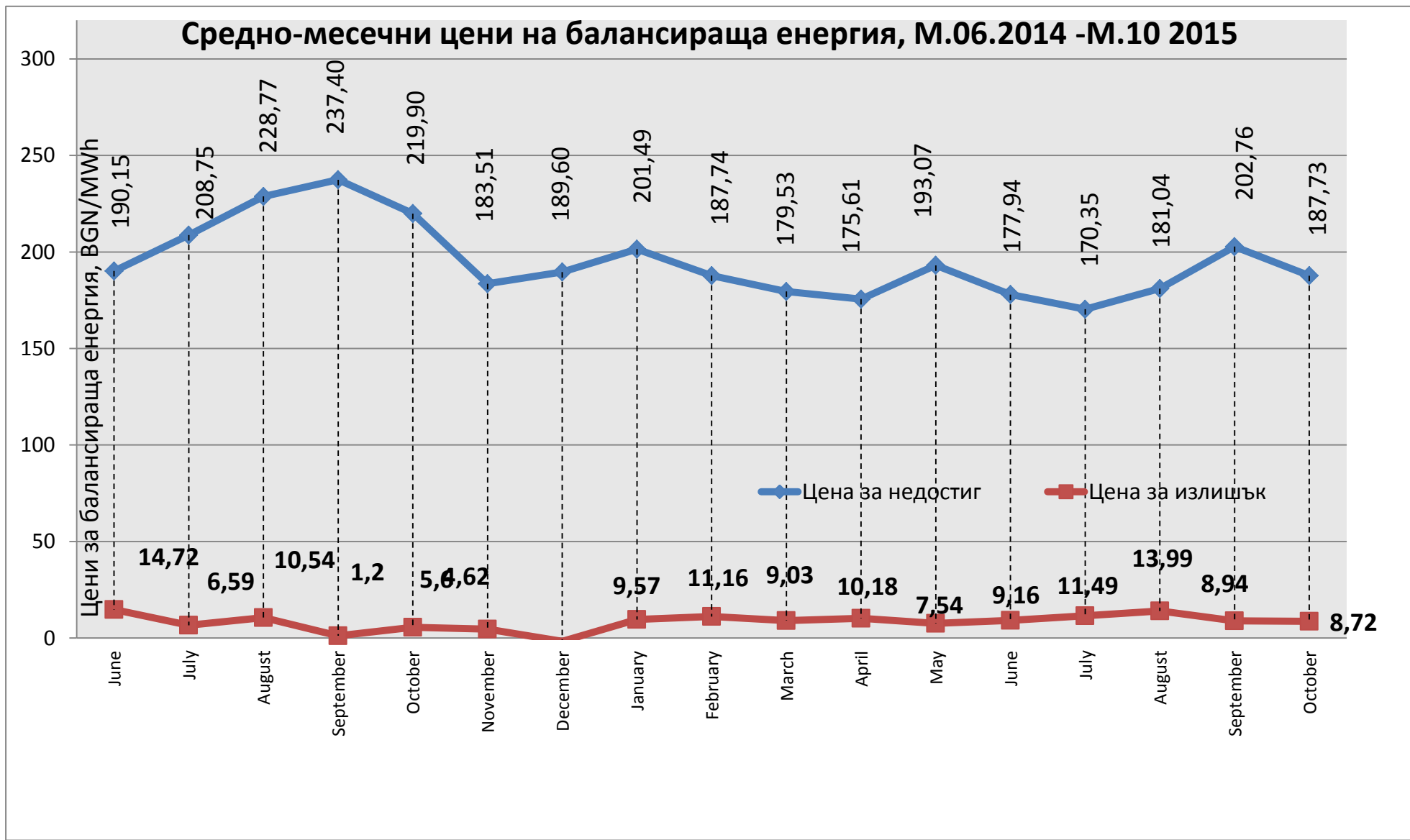
18 месеца балансиращ пазар

Енергия за регулиране нагоре, MWh, 2015

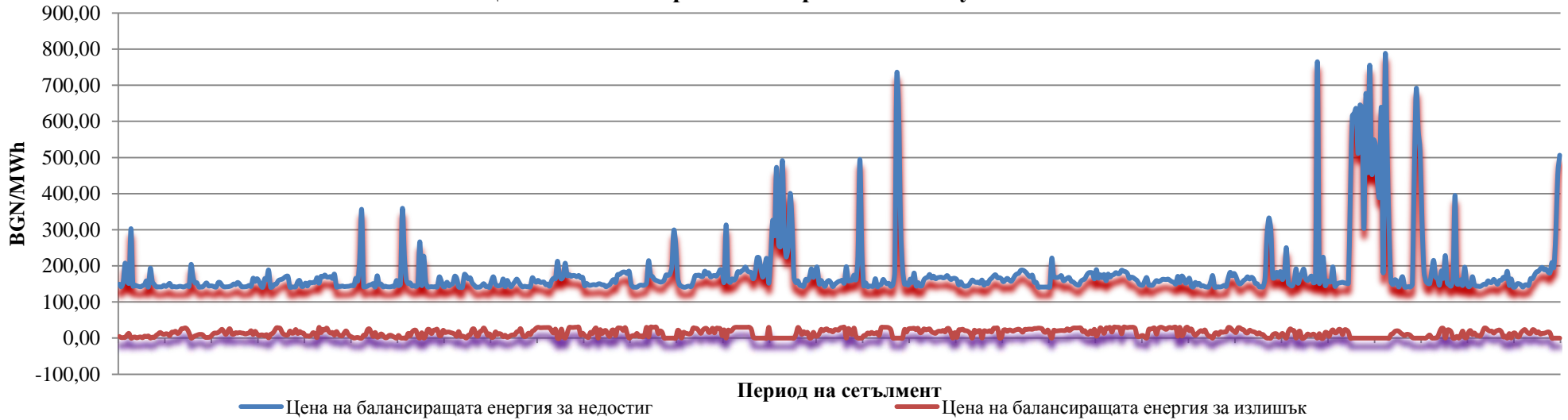
18 месеца балансиращ пазар

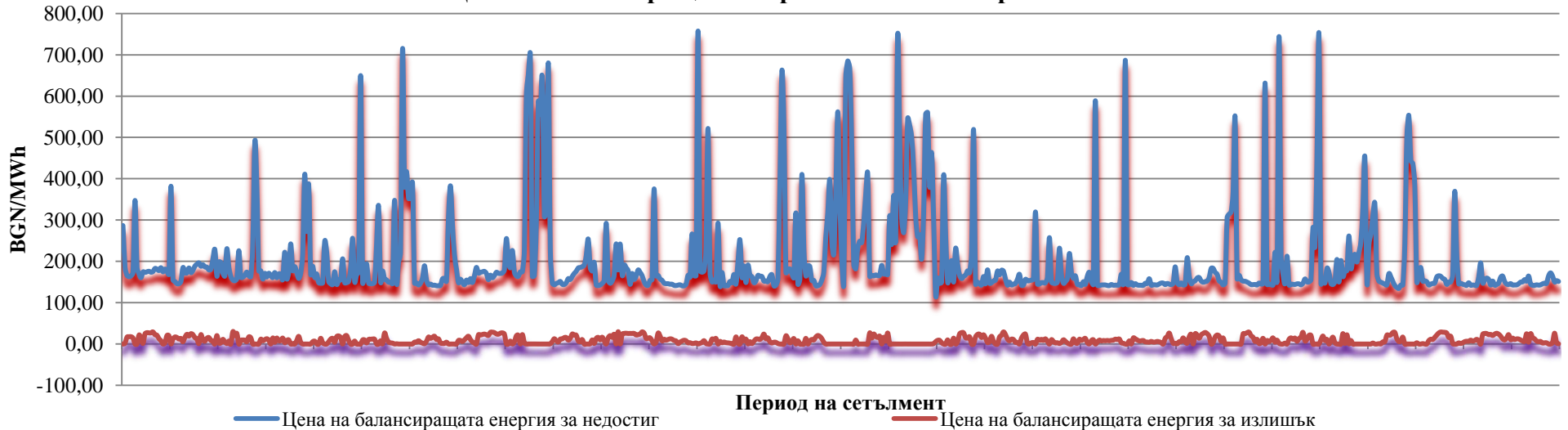

18 месеца балансиращ пазар

Цени на балансиращата енергия за м. август 2015 г.

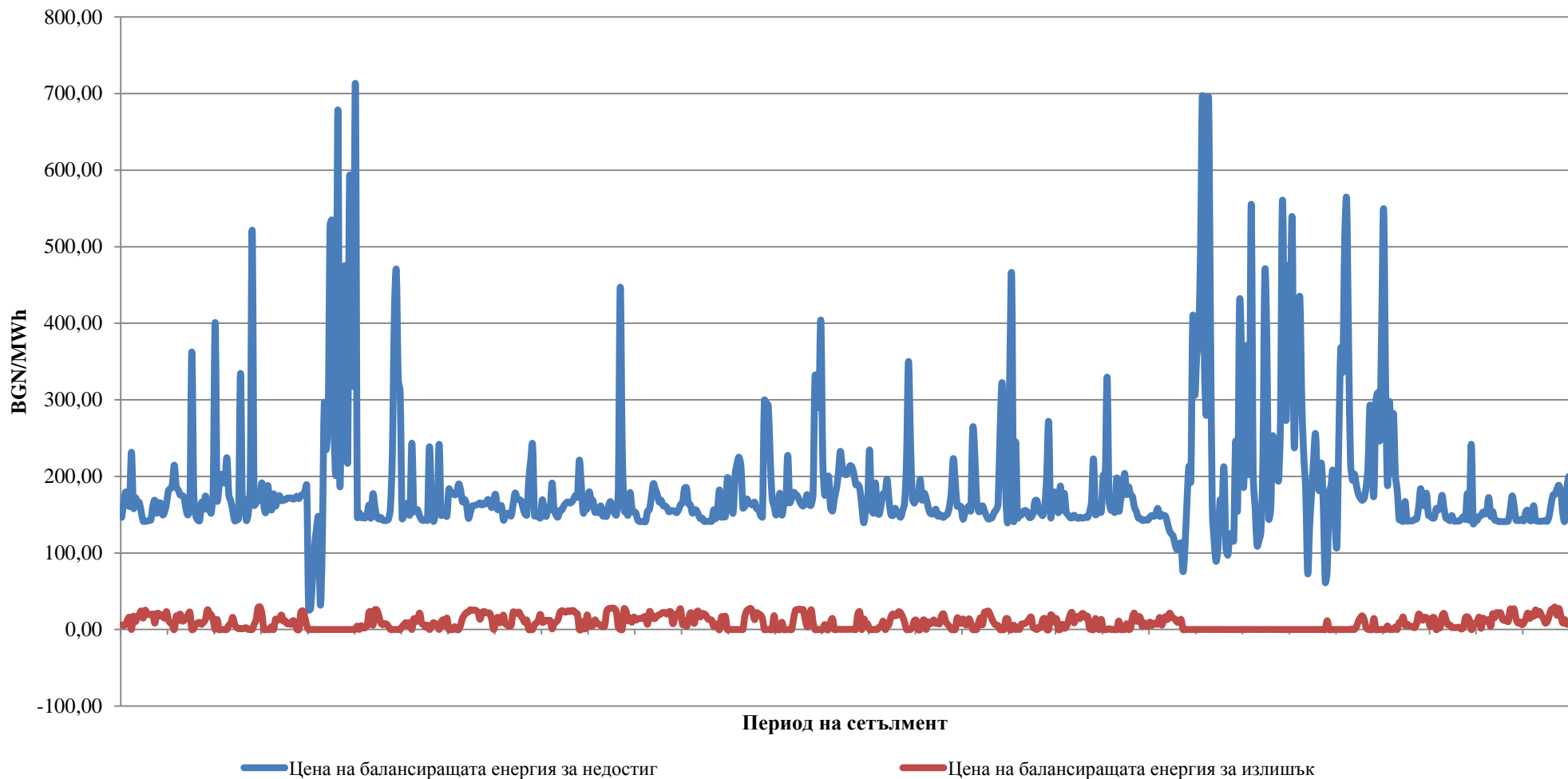
Цени на балансиращата енергия за м. септември 2015 г.

18 месеца балансиращ пазар

Цени на балансиращата енергия за м. октомври 2015 г.

Проблемите свързани с цените на балансиращата енергия в определени периоди на сетълмент са преодолени

Отклоненията от сумарните графици в балансиращите групи са минимални – около 2.5%

Съгласно проекта на Кодекс за балансиране, който е на етап съгласуване с ACER, с въвеждането на координираните области за балансиране в Европа механизмите за работа на балансиращите пазари ще се променят съществено

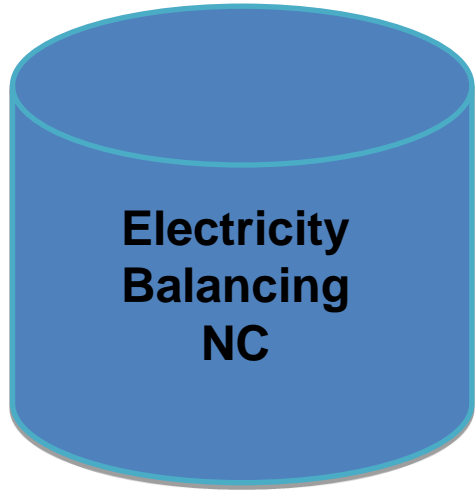
Европейски перспективи

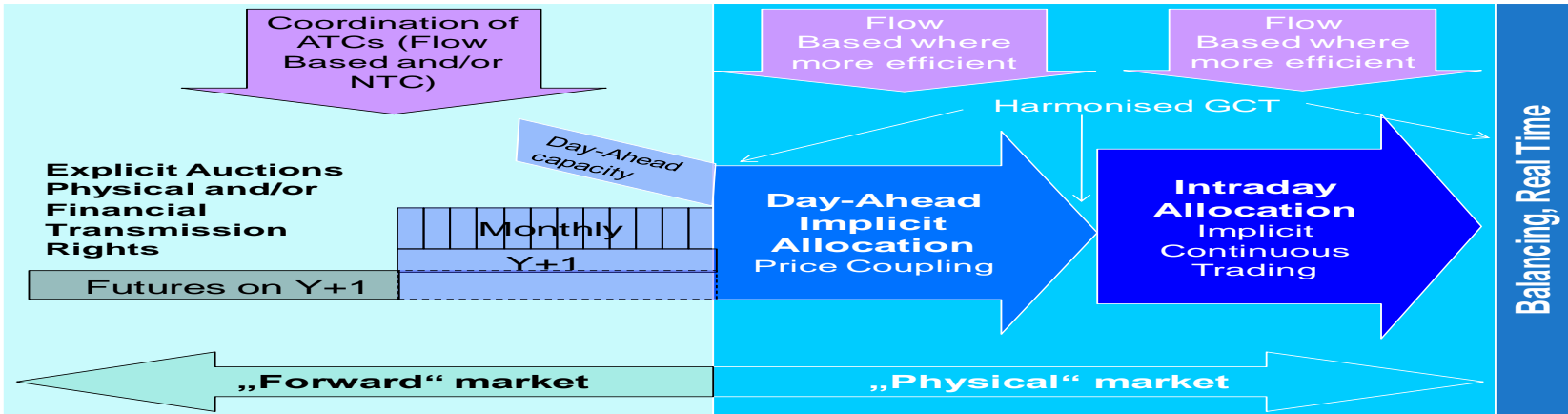
2

1

3

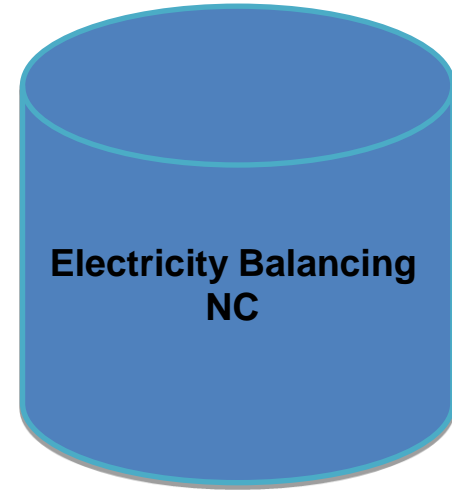
Европейски перспективи

2

1

3

Регламентът за установяване на насоки относно разпределението на трансграничните преносни способности, управление на претоварването и интегриране на пазарите на база „ден напред“ и „в рамките на деня“ –

Регламент EU 2015/1222 (CACM) **е в сила от 14 август 2015**

Първият документ, който всички оператори на преносни мрежи в Европа трябва да разработят и представят в съответните регулатори съгласно Регламент EU 2015/1222 (CACM) е Предложението за формиране на регионите за координирано изчисляване на трансграничните преносни способности- All TSOs CCR Proposal в рамките на три месеца от влизане в сила на Регламента

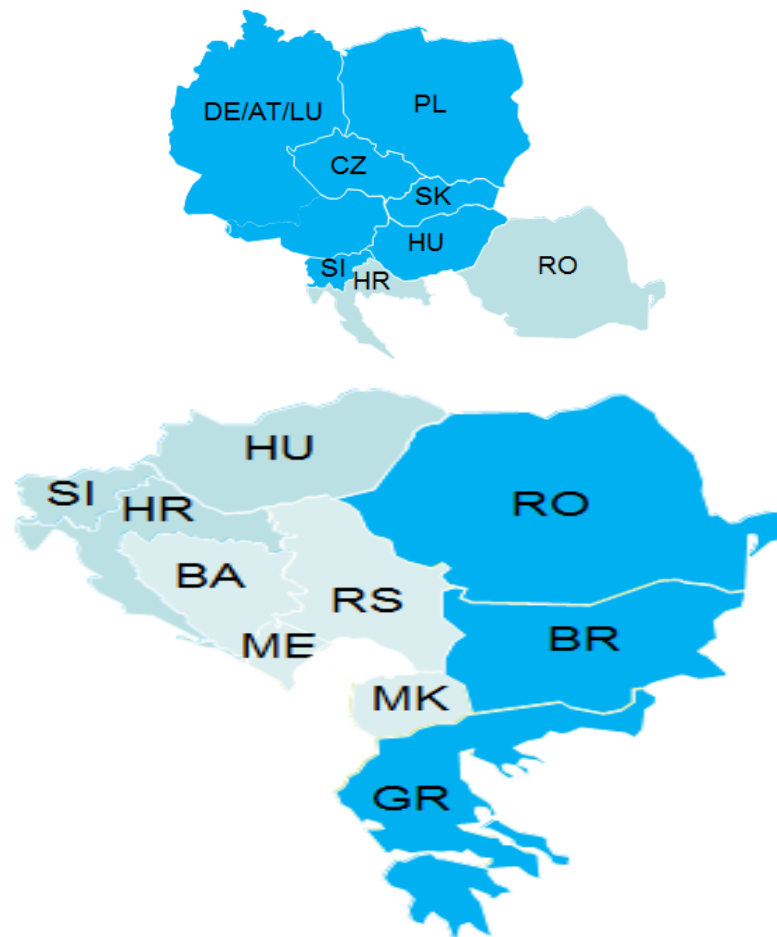

Европейски перспективи

Предложението за формиране на регионите е гласувано на 29 октомври

До 13 ноември всеки оператор е задължен да изпрати предложението на националния регулаторен орган

ЕСО изпрати предложението до КЕВР на 10 ноември

Регион Югоизточна Европа ще включва на първия етап две граници – BG-RO, BG-GR

Стартиране на борсова търговия в България

***БНЕБ ЕАД е в процес на регистрация на пазара на
електрическа енергия***

***БНЕБ ЕАД получи EIC код и предстои да сключи договор
за балансиране с ESO***

***Предстои провеждане на тест за импортиране на
данните от сделките реализирани на борсовия пазар в
системата MMS***

Регламент за дългосрочното разпределение на права за пренос Forward Capacity Allocation Guideline – е приет от страните членки на ЕС на 30 октомври

Основни изисквания

- Въвеждане на хармонизирани тръжни правила в Европа (Harmonized Auction Rules - HAR)
- Създаване на една тръжна кантора и обща платформа за разпределение на капацитетите в Европа на годишна и месечна база

Кодекс за балансиране

Основни изисквания

- Създаване на координирани области за балансиране (Coordinated balancing areas (CoBA))
 - Създаване на регионален интеграционен модел за различните типове резерви
 - Хармонизиране на продуктите които ще се търгуват в рамките на CoBA
 - Разработване на общи принципи за резервиране на разполагамост за операторите
 - Хармонизиране на принципите за определяне на небалансите и сетълмент в рамките на CoBA
1. Въвеждане на една цена за балансираща енергия
 2. Въвеждане на 15 минутен интервал на сетълмент

Cross-Border Physical Flow

Physical Flows [12.1.G]

Border - Control Area Border - Bidding Zone Border - Bidding Zone

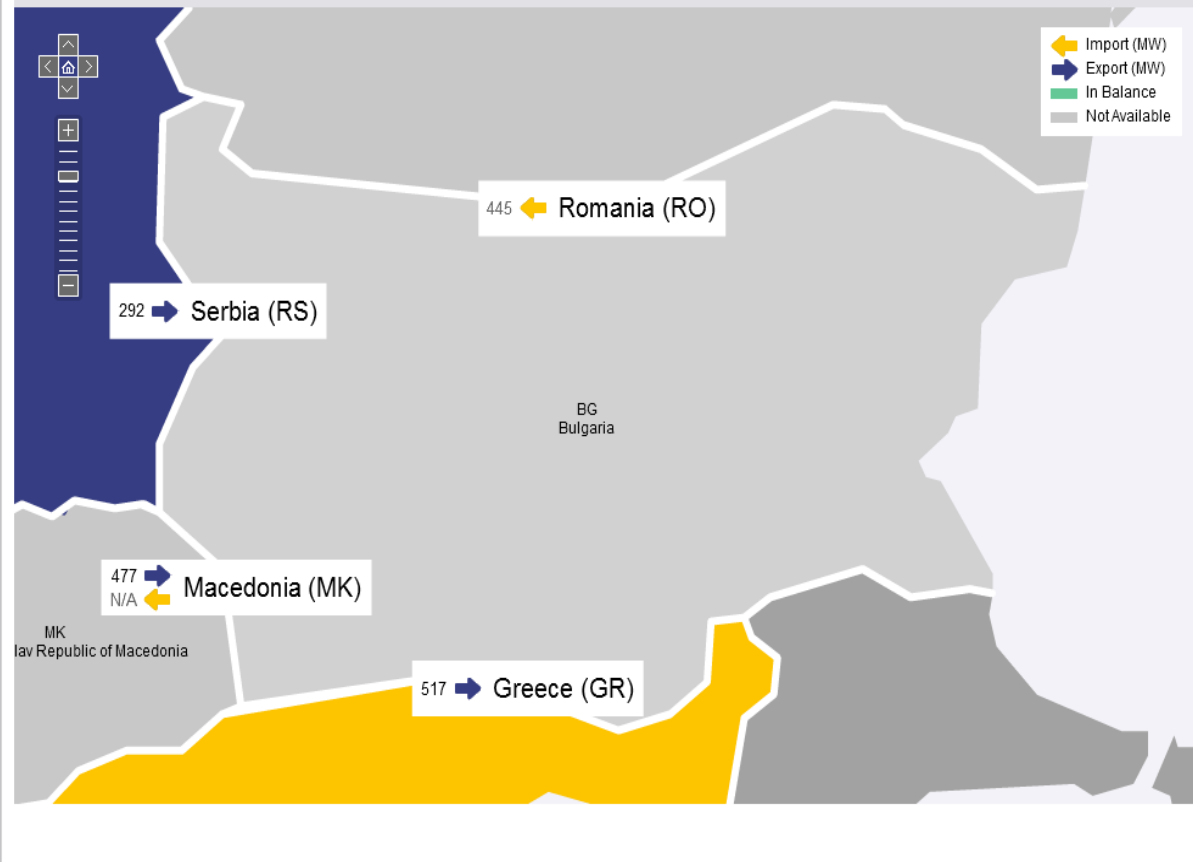
Area

- Bulgaria (BG)
 - CTAIBG - CTAIGR
 - CTAIBG - CTAIMK
 - CTAIBG - CTAIRO
 - CTAIBG - CTAIRS
 - CTAIBG - CTAITR
- Croatia (HR)
- Czech Republic (CZ)
- Denmark (DK)
- Estonia (EE)
- Finland (FI)
- France (FR)
- Germany (DE)
- Greece (GR)
- Hungary (HU)
- Ireland (IE)
- Italy (IT)

Data View Info

Physical flow is defined as the measured real flow of energy between neighboring areas on the cross borders.

Actual time on map: 07:00 - 08:00

Time
00:00 - 01:00
01:00 - 02:00
02:00 - 03:00
03:00 - 04:00
04:00 - 05:00
05:00 - 06:00
06:00 - 07:00
07:00 - 08:00
08:00 - 09:00
09:00 - 10:00
10:00 - 11:00
11:00 - 12:00
12:00 - 13:00
13:00 - 14:00
14:00 - 15:00
15:00 - 16:00
16:00 - 17:00
17:00 - 18:00
18:00 - 19:00
19:00 - 20:00
20:00 - 21:00
21:00 - 22:00
22:00 - 23:00
23:00 - 00:00

0

365

Предоставяне на данни на Европейската платформа за прозрачност

Data View - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help

TSO.BG Data View 414 Request-URI Too Large Apache Tomcat/7.0.39 - Error report

entsoe.eu https://transparency.entsoe.eu/load-domain/r2/totalLoadR2/undefined/load-domain/r2/totalLoadR2/show?name=&defaultValue=true&viewType=TABLE&at

entsoe
Transparency Platform

Central collection and publication of electricity generation, transportation and consumption data and information for the pan-European market.

Login FAQ
New User

Home Load ? Generation ? Transmission ? Balancing ? Outages ? Congestion Management ? Data Pre-5.1.15

Total Load - Day Ahead / Actual

Actual Total Load [6.1.A]
Day-ahead Total Load Forecast [6.1.B]

Control area Bidding zone Country Day 09.11.2015

Area

- Bulgaria (BG)
 - BZN|BG
 - Croatia (HR)
 - Cyprus (CY)
 - Czech Republic (CZ)
 - Denmark (DK)
 - Estonia (EE)
 - FYR Macedonia (MK)
 - Finland (FI)
 - France (FR)
 - Germany (DE)
 - Greece (GR)
 - Hungary (HU)
 - Ireland (IE)
 - Italy (IT)
 - Latvia (LV)
 - Lithuania (LT)
 - Luxembourg (LU)

Show fullscreen CET (UTC+1) / CEST (UTC+2)

Time	BZN BG	
	Day-ahead Total Load Forecast [MW]	Actual Total Load [MW]
00:00 - 01:00	3566	3211
01:00 - 02:00	3441	3107
02:00 - 03:00	3406	3080
03:00 - 04:00	3437	3123
04:00 - 05:00	3590	N/A
05:00 - 06:00	3859	N/A
06:00 - 07:00	4264	N/A
07:00 - 08:00	4628	N/A
08:00 - 09:00	4717	N/A
09:00 - 10:00	4589	-
10:00 - 11:00	4472	-
11:00 - 12:00	4368	-
12:00 - 13:00	4288	-
13:00 - 14:00	4246	-
14:00 - 15:00	4210	-
15:00 - 16:00	4331	-
16:00 - 17:00	4872	-

Start World Class Health Acad... Data View - Mozilla Fir... My Documents Microsoft Word Microsoft Word EN 10:59

ЕСО предоставя следната информация:

- Планирани обмени, всеки ден (D-1)
- Прогноза на товара, всеки ден (D-1)
- Планирано производство, всеки ден (D-1)
- Планирано производство от вятърни и соларни централи, всеки ден (D-1)

ЕСО предоставя следната информация:

- Физически обмени, всеки ден
 - Товар на ЕЕС, всеки ден
- Агрегирано производство, по типове
 - Агрегирано производство от вятърни и соларни централи
 - Агрегирани данни за водните запаси, седмично
 - Инсталирани производствени мощности

www.tso.bg

Благодаря за вниманието!

***Виктория Поповска
Ръководител отдел „Администриране на
търговията с електрическа енергия“, ЦДУ
ЕСО ЕАД***